

Hajdúszoboszlói gyógyszertárak története

Forrás: Pankotai Gyuláné, Szókimondó, 13 (5), 20-23 (2008)

1831-ben, amikor Hajdúszoboszló város első gyógyszertára létesült, a történelmi Magyarországon még csak kb. 370 gyógyszertár működött. A XX. században a város általában kettő gyógyszertárral rendelkezett. 2006 végén már öt, jelenleg (2013) pedig hat magángyógyszertára van.

Hajdú vármegye, az 1880-as évek adatai alapján a többi vármegyéhez képest egészségügyi személyzet szempontjából viszonylag jól állt. 1900-ban pl. a megyében 38 orvos működött, közülük 28 hatósági és 10 magánorvosként. Később főként a magánorvosok száma növekedett és 1928-ban már 86 orvos dolgozott a megyében. 1936-ban a IX. törvénycikkely alapján, amely államosította a tisztiorvosokat, július 1-től magyar királyi tisztiorvos került Hajdú vármegye és Debrecen magyar királyi város közegészségügye élére.

Hajdúszoboszlón 1940-ben 2 hatósági és 13 magánorvos, továbbá 5 magán-szülésznő és 3 gyógyszerész működött. Ezzel az egészségügyi személyzettel a város tekintélyes helyet foglalt el a vármegyében: Hajdúböszörmény és Hajdúnánás után (Debrecen nem számítva) harmadik volt az egészségügyi ellátottságban.

Hajdú vármegye első gyógyszertára 1828-ban Hajdúböszörményben létesült, ezt követte másodikként 1831-ben Hajdúszoboszlón (Gondviseléshez néven), majd 1882-ben Hajdúnánáson egy-egy új gyógyszertár. A második hajdúszoboszlói gyógyszertár 1888-ban a Justitia, a harmadik 1913-ban Bocskai néven létesült.

A gyógyszertárak a város belterületén működtek. A Gondviseléshez nevű patika 160 méterre volt a Justitia, és kb. 250-300 méterre a Bocskai gyógyszertártól. A periférián régen sem voltak patikák, illetve most sincsenek.

Gyógyszertár a Gondviseléshez

Alapítási éve 1831, helye az ún. Csorba-ház (ma Hősök tere 1.), jognyertese Barsch Dániel volt. Engedélyének száma: 30.846/1831., ideje december 9. Az 1950-es államosításig a következő átruházásokra került sor: Barbarics János (1835), Beszédes János (1868), Trocsányi Imre (1876), Alexi Sándor (1891), Mészáros Zsigmond (1901), Benke László (1905), Barbócz Zsigmond (1907) és Wallon Lajos (1938).

Magyar Gyógyszerésztörténeti Társaság

www.gyogyszeresztortenet.hu

2017. 07. 27.

Közülük talán leginkább Barbócz Zsigmondot ismerte a lakosság, hiszen a gyógyszertárat még az 50-es években is Barbócz-patika néven emlegették. Barbócz Zsigmond 1871-ben született Komádiban (Hajdú-Bihar megye). Gyógyszerészi oklevele 1892-es keltezésű. Gyógyszertára jogosult volt gyakornok tartására. A patikát Barbócz Zsigmondtól még halála előtt, 1938-ban 72.000 pengőért Wallon Lajos vette meg.

Wallon Lajos 1901-ben született Szatmárnémetiben. Munkatársa volt Végh Irén, később Sóvágó Imréné, aki vele dolgozott az államosításig, majd ezt követően nyugdíjazásáig. A gyógyszertár 1944. október 8-tól 1947. január 1-ig zárva volt, ugyanis a visszavonulás idején Wallon Lajosnak el kellett hagynia Hajdúszoboszlót és a lakását; Wallon magával vitte családját is. A gyógyszertár a háború alatt teljesen tönkrement, az állványzaton kívül alig maradt valami, sőt fűszerüzletet létesítettek benne.

Magyar Gyógyszerésztörténeti Társaság

www.gyogyszeresztortenet.hu

2017. 07. 27.

Miután Wallon Lajos visszatért, 1947-ben újra megnyitotta a patikát; edényzetét pótolva üzemképessé tette (a gyógyszertár eredeti edényzetéből semmi sem maradt). A jelentős forgalmú patikát Sóvágó Imrénével együtt vitték tovább. Kisegítő munkatárs volt még Beke Gyuláné Muskó Viola és Mezei István, akik hetenként négy alkalommal besegítettek.

A gyógyszertárak 1950. június 28-án történt államosítása után senki sem maradhatott a saját patikájában, így Wallon Lajost is áthelyezték egy másik gyógyszertárba, amelynek akkor Fäller Károly volt a vezetője. A patikák számot kaptak, így lett Fäller Károly a 16/54. számú (volt Gondviseléshez) és Wallon Lajos a 16/55. számú (volt Justitia) gyógyszertár vezetője. Wallon ezt a gyógyszertárat 1957-ig vezette, majd saját kérésére Sopronba helyezték.

Wallon Lajos elköltözése után a 16/55. sz. gyógyszertár vezetője Takács Dénes lett, aki Balatonszemesről költözött Hajdúszoboszlóra (mert felesége hajdúszoboszlói volt).

Magyar Gyógyszerésztörténeti Társaság
www.gyogyszeresztortenet.hu
2017. 07. 27.

Justitia gyógyszertár

Alapítási éve 1888., helye Vasút u. 3. (ma Rákóczi u.), jognyertese Malatinszky Kálmán, aki a gyógyszertárat "Reménységhez" néven vezette. A patika október 1-jén nyílt meg. Engedélyszáma: 50.416/1887. Későbbi jognyertesek: Grósz Nagy Ferenc (1907-1910), ill. dr. Nagy Béla és felesége Raskó Mária, akik bérbe adták Kurucz Tivadarnak (1915), mivel dr. Nagy Bélának Budapesten, a Szervita téren már volt egy gyógyszertára. Az 199.025/1913. (XII. 24.) sz. kormányrendelet alapján a gyógyszertár jogosult volt gyakornok tartására. Dr. Nagy Béla 1922. július 18-án a patikát eladta Faller Jánosnak és a gyógyszerkészlet mintegy 90%-át magával vitte budapesti patikájába.

Faller János 1875-ben született Szilbáson. Oklevelét Kolozsvárott 1901-ben szerezte. A gyógyszertárat Justitia néven üzemeltette, melynek vételára 2.500.000 korona volt. Faller János 1928-ban kölcsönt vett fel a debreceni Alföldi Takarékpénztártól és megvásárolta a patika épületét is. A kölcsönt kamataival együtt 17 éven át fizette vissza, az utolsó részletet 1945. augusztus 7-én törlesztette. Ez idő alatt sohasem volt szabadságon, négy gyermeket nevelt.

1947 őszén két fia katona volt, s ekkor Faller János már 72 éves. Nemcsak Hajdúszoboszlón, hanem az egész környéken egyedüli gyógyszerészként maradt a helyén, mert akkor Kabán, Nádudvaron és még néhány községben nem volt gyógyszertár. Ez ember feletti helytállást igényelt tőle, amit a város akkori vezetése a 13.559/1947. sz. iratában e szavakkal köszönt meg: *"Éjt nappallá téve számtalanszor és igen komoly mennyiségű gyógyszert és kötszert juttatott a Vörös Hadseregnek és a város szegény lakosainak. A demokrácia nevében nemcsak elismerés, hanem köszönet is jár ezért."* Ezt az iratot a család Faller János halála (1950. szeptember 23.) után beadta az akkori nyugdíjhivatalba felesége nyugdíjának intézése végett és a hivatal megállapított számára 150 Ft/hó nyugdíjat. 1947. január 22-én a patikát a népjóléti miniszter 174.531/1947. sz. átruházási engedélye alapján fia, Faller Károly vehette át.

Faller Károly 1921-ben született Seregélyesen; oklevele 1944-ben kelt Budapesten. A gyógyszertárat 1950. június 28-ig, az államosításig birtokolta. A lakosság ezt a gyógyszertárat még sokáig Faller-patikának nevezte. Az államosítás után egy gyógyszerész sem maradhatott a saját patikájában. Ennek megfelelően Faller Károly és Wallon Lajos egymás patikájába került, így lett Faller Károly a 16/54. sz. (addig Gondviseléshez) gyógyszertár vezetője.

Amikor Faller Károly Budapestre költözött (később az OGYI egyik vezetője lett), helyére Winkler Sándor pozsonyújfalui gyógyszerész került, aki az államosításig a Bocskai-patika tulajdonosa volt. Faller Károly elköltözése, ill. Faller János özvegyének halála (1959. május 5.) után a család eladta a házat a Csizmadia és Cipész Kisipari Termelőszövetkezetnek. Tették ezt azért, mert a Gyógyszertár Vállalat a tényleges érték elfogadhatatlanul kis részét kívánta fizetni érte. Ezt követően is működött itt patika 16/55. számon,

Magyar Gyógyszerésztörténeti Társaság
www.gyogyszeresztortenet.hu
2017. 07. 27.

egészen 1963 decemberéig, de bérlemény lett; a bérleti díjat a Gyógyszertár Vállalat a Cipész KTSZ-nek fizette.

Bocskai gyógyszertár

Alapítási éve: 1913., helye: Nap u. 2., jognyertes Örvényi Ottó. Engedélyének száma: 138.543/1913. október 17., VII. c. BM.

Örvényi Ottó Losoncon született, oklevelét 1871-ben szerezte Budapesten. Későbbi jognyertes Ordó Leó, akinek oklevele 1898-ban kelt Budapesten. Előbb gyakornokként működött, majd 1916-ban a 150.205/1915. VII. c. számú rendelet alapján Örvényi Ottótól a gyógyszertárat átruházták Ordó Leó részére. A következő jognyertes Zala Emil lett (BM rendelet szám: 94.585/1917.). Zala Emil 1885. június 25-én született Nyíregyházán. Budapesten kelt oklevelének dátuma: 1907. június 5. 1921. április 15-én Zala Emil a patikát bérbe adta Chomor Kálmánnak, akinek oklevele 1911-ben kelt Budapesten. Chomor Kálmán Gyöngyösön született és amikor Hajdúszoboszlóra került, 36 éves volt, nős, római katolikus vallású. Chomor Kálmán 1923 szeptemberében távozott Hajdúszoboszlóról, ettől kezdve ismét Zala Emil vezette a gyógyszertárat. 1948. április 27-én Zala Emil cserélt Winkler Sándor pozsony új falui gyógyszerésszel. (Ez a gyógyszertár a lakosság tudatában sokáig a Zala-patika volt.) Így lett Winkler Sándor a 3171/A (2-8) rendelet értelmében a Bocskai gyógyszertár tulajdonosa.

Az államosítás után

1950-től a három gyógyszertár Hajdúszoboszlón a Hajdú-Bihar megyei Gyógyszertári Központ felügyelete alatt működött: 16/53. számon a volt Bocskai (felelős vezető Juhai Imre), 16/54. számon a volt Gondviseléshez (felelős vezető Winkler Sándor) és 16/55. számon a volt Justitia (felelős vezető Takács Dénes). Winkler Sándor utóda Takács Dénes, majd később Mikó Balázs lett.

Magyar Gyógyszerésztörténeli Társaság
www.gyogyszeresztortenet.hu
2017. 07. 27.

1960-61-ben a 16/54 sz. gyógyszertárat lebontották; helyette új épületet emeltek lakásokkal, üzletekkel és patikával. E gyógyszertárat 1963. december 1-jén nyitották meg a Hősök terén. Közben az építkezés ideje alatt két patika működött Hajdúszoboszlón: a 16/53-as a Luther u. 1. szám és a 16/55-ös a Rákóczi u. 3. szám alatt. Amikor az új gyógyszertár 1963-ban megnyílt, a 16/55-ös gyógyszertárat bezárták és 1971-ig ismét csak két patika volt a városban.

1971. április 19-én teljesen új épületben egy teljesen új gyógyszertárat nyitottak, amely a 16/55. számot kapta. Nem sokáig működött egyszerre a három patika, mert a 16/53-as patikát még 1971 nyarán bezárták. Helyén új épületet húztak fel, de abba már nem terveztek gyógyszertárat.

1996-ban a magánosítás az előbbi két gyógyszertárat érintette. A város mindkét patika épületét bérbe adta, amelyeket azóta a gyógyszerész-tulajdonosok megvásároltak. Jelenleg (2013-ban) hat gyógyszertár működik: a Kígyó Gyógyszertár, a Fürdő Gyógyszertár, a Kamilla Gyógyszertár, a Gyógyforrás Gyógyszertár, az Arany Gyógyszertár és a Katalin Patika.